



[www.cigre.org.ua](http://www.cigre.org.ua)

[cigre.ukraine@ukr.net](mailto:cigre.ukraine@ukr.net)

**Технічна експлуатація електричних  
станцій і мереж. Правила”  
у редакції 2019 року**

*Віце-президент ГС „СІГРЕ-Україна”  
Зенюк О.Ю.*

*Київ, вересень 2021*

## Правила Технічної експлуатації

**ГКД 34.20.507-2003»Технічна експлуатація електричних станцій і мереж. Правила» у редакції 2019 року передбачає введення нормативних документів з питань «екологічна безпека» та «охорона навколишнього природного середовища» для включення їх до переліку знань працівників енергетичних підприємств. Керівники енергетичних підприємств які входять до складу Центральних комісій з перевірки норм . правил та стандартів в енергетиці відповідно із ПУЕ зобов'язані не тільки знати а і вміти роз'яснювати зміст положень цих нормативних документів**

## 1. ОПИС ПРОБЛЕМИ

В енергетиці ЄСРП документом вищого технічного рівня були Правила технічної експлуатації. В ньому визначалися основні правила та технічні вимоги для енергосистеми і її складових як комплексного об'єкту.

Конструювання обладнання, проектування та експлуатація об'єктів електроенергетики проводилися у відповідності із вимогами ПТЕ. Слід зауважити, що весь час свого існування а (зараз в РФ дійсна 15 редакція ПТЕ), документ також охоплював питання промислової безпеки, охорони праці, охорони навколишнього природного середовища. В останні роки ЄСРП ці напрямки законодавства стали зовсім фундаментальними, з власної ієрархією підзаконних актів.

Для вирішення проблеми стиковки федерального і галузевого регулювання, в РФ як пострадянській країні, створили поле регуляторної діяльності на базі галузевого саморегулювання учасниками. Нормативка серії СО затверджується Міненерго РФ, це можуть бути інструкції, правила та ін. Тобто учасники галузі приймають галузеві стандарти, і якщо хочеш працювати в галузі – дотримуйся вимог СО 153-34.20.51-2003 (шифр ПТЕ).

В цілому приблизно така ситуація залишалася в Україні, аж до часів складання повноважень Радою ринку у зв'язку із впровадженням нової моделі ринку електричної енергії. Роз'ясненням Мінюсту від 07.02.2003 № 30-7/195 визначено, що проведеною правовою експертизою Правил встановлено, що ПТЕ розроблені Мінпаливенерго згідно повноважень, визначених Положенням, регулюють питання технічної експлуатації електричних станцій і мереж, не встановлюють нових правових норм, мають нормативно-технічний характер і тому відповідно до підпункту "е" пункту 5 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.92 №731 (із змінами) не підлягають державній реєстрації в Міністерстві юстиції. Правила є чинними і застосовуються без державної реєстрації.

В новій моделі, навпаки "Закон про ринок електричної енергії" безпосередньо визначає таку регуляторну базу галузі:

- Енергетична стратегія України
- Галузеві технічні регламенти відповідно до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності"
- Правила безпеки постачання електричної енергії та здійснення моніторингу безпеки постачання електричної енергії
- Нормативні характеристики технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами
- Інвестиційні програми оператора системи передачі та операторів систем розподілу;
- Прогнозний баланс електричної енергії ОЕС України
- Ліцензійні умови провадження діяльності
- Правила ринку електричної енергії
- "Правила ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку"

- Правила роздрібного ринку електричної енергії
- Порядок проведення конкурсів на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом
- Кодекс системи передач
- Кодекс систем розподілу
- Кодекс комерційного обліку
- Звіт з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей
- Державний енергетичний нагляд за електричними установками і мережами учасників ринку
- Правила про безпеку постачання електричної енергії
- Звіт про результати моніторингу безпеки постачання електричної енергії
- Стандарти операційної безпеки
- Показники якості електропостачання
- Порядок та розмір компенсації за недотримання показників якості електропостачання
- Методологія моделювання попиту/пропозиції на електричну енергію та роботи ОЕС України

При цьому Законом визначено, що

- Кодекс системи передачі та кодекс систем розподілу визначають, зокрема, порядок планування розвитку системи передачі та систем розподілу; умови та порядок доступу до системи передачі/розподілу, умови та порядок приєднання до системи передачі/розподілу, характеристики та порядок надання допоміжних послуг оператору системи передачі, порядок оперативного планування; порядок управління та експлуатації системи в нормальних та аварійних режимах; стандарти операційної безпеки, критерії, що застосовуються оператором системи передачі для диспетчеризації генеруючих потужностей та використання міждержавних перетинів, порядок диспетчеризації розподіленої генерації та умови надання пріоритетності об'єктам електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії.
- Кодекс системи передачі має відповідати вимогам нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства.

В той же час ст.3 Закону встановлено, що

1. Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими цим Законом.
2. Функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах:
  - 3) створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики;
  - 4) збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею;
  - 5) забезпечення балансу між попитом та пропозицією електричної енергії;
  - 6) розвитку міждержавних перетинів з енергосистемами суміжних держав;
  - 7) енергоефективності та захисту навколишнього природного середовища;
  - 9) добросовісної конкуренції;
  - 12) недискримінаційного і прозорого доступу до системи передачі та систем розподілу;
  - 13) недискримінаційної участі в ринку електричної енергії;
  - 14) незалежного державного регулювання;
  - 15) недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати;

16) відповідальності учасників ринку за недотримання правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, та умов договорів, що укладаються на цьому ринку;

*Таким чином, виникає певна межа щодо встановлення технічних вимог до об'єктів генерації, регламентів та правил до устаткування, окрім генераторів та схеми видачі потужності та алгоритмів їх керування та комунікації. Більша глибина вимог може трактуватися як дискримінаційне втручання в господарчу діяльність незалежного виробника, особливо коли намагаються встановити вимоги під одного виробника електротехнічного обладнання тощо.*

Чинні ГКД 34.20.507-2003 ПТЕ в редакції 2019 року, затвердженій Наказом Мінекоенерго, визначають, що:

1.1 Цей документ «Технічна експлуатація електричних станцій і мереж. Правила» (далі - Правила) розроблений відповідно до законів України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів з організаційних і технічних питань щодо збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею, міжгалузевих і галузевих нормативних документів і поширюється на всі суб'єкти та об'єкти електроенергетики.

1.2 Правила встановлюють (регламентують) основні організаційні і технічні вимоги до безпечної, надійної та економічної експлуатації устаткування, будівель, споруд і комунікацій об'єктів енергетики (далі - енергооб'єкти) і не поширюються на положення, визначені кодексами системи передачі, систем розподілу та кодексом комерційного обліку.

1.3 Знання і дотримання цих Правил в обсязі, що відповідає займаній посаді є обов'язковими для працівників енергетики (енергогенеруючих компаній, теплових електричних станцій, блок-станцій, станцій тепlopостачання, теплоцентралей і котелень з котлами тепловою потужністю понад 35 Гкал/год, атомних електричних станцій, гідравлічних і вітрових електричних станцій, сонячних фотоелектричних станцій, електричних і теплових мереж, об'єктів ВДЕ); організацій, що здійснюють функції управління, регулювання й інспектування в енергетиці, а також організацій, незалежно від їхньої відомчої належності та форм власності, що виконують науково-дослідні, проектно-конструкторські і проектні роботи, будівництво об'єктів енергетики, виготовлення, постачання, монтаж, налагодження, випробування, діагностику, ремонт устаткування й надають інші послуги суб'єктам і об'єктам енергетики.

1.4 Усі чинні в електроенергетичній галузі нормативно-технічні документи з питань організації та технічної експлуатації обладнання, будівель, споруд та комунікацій енергооб'єктів, інструкції з експлуатації та посадові інструкції повинні бути приведені у відповідність з нормами та вимогами цих Правил.

В той же час велика кількість розділів ПТЕ відповідає розділам КСП, зокрема

<b>КСП</b>	<b>ПТЕ</b>
IV. Експлуатація системи передачі та електроустановок користувачів системи передачі 1. Організація технічних і технологічних	5 ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ 5.1 ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА І ЗАВДАННЯ 5.2 ПРИЙМАННЯ В ЕКСПЛУАТАЦІЮ УСТАТКУВАННЯ ТА СПОРУД

<p>систем експлуатації та управління цими системами</p> <p>2. Принципи організації експлуатації</p> <p>3. Організація вимірювання параметрів роботи обладнання системи передачі та електроустановок, приєднаних до неї</p> <p>4. Організація контролю та нагляду за експлуатацією</p> <p>5. Організація виконання вимог нормативно-технічних документів, їх обліку та контролю</p> <p>6. Організація розслідувань та обліку технологічних порушень</p> <p>7. Права, обов'язки і відповідальність ОСП та Користувачів щодо технічної експлуатації електроустановок об'єктів електроенергетики</p> <p>8. Системні випробування та організація їх проведення</p> <p>9. Права та обов'язки учасників системних випробувань</p> <p>10. Організаційно-технічні та кваліфікаційні вимоги до органів з оцінки відповідності</p>	<p>5.3 ПЕРСОНАЛ</p> <p>5.4 ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ</p> <p>5.5 НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ ЗА ТЕХНІЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ</p> <p>5.6 ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ, РЕМОНТ, ТЕХНІЧНЕ ПЕРЕОСНАЩЕННЯ, РЕКОНСТРУКЦІЯ</p> <p>5.7 КОНТРОЛЬ СТАНУ МЕТАЛУ</p> <p>5.8 ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ</p> <p>5.9 СТАНДАРТИЗАЦІЯ, ТЕХНІЧНІ РЕГЛАМЕНТИ ТА ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ, ЛІЦЕНЗУВАННЯ, УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ</p> <p>5.10 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ ВИМІРЮВАНЬ</p> <p>5.11 АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ</p> <p>5.12 ОХОРОНА ПРАЦІ</p> <p>5.13 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.14 ЯДЕРНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.15 РАДІАЦІЙНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.16 СИСТЕМИ ВЕНТИЛЯЦІЇ ТА КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ</p> <p>5.17 ЗБІР, ЗБЕРІГАННЯ І ТРАНСПОРТУВАННЯ РАДІООТХОДІВ, ДЕЗАКТИВАЦІЯ</p> <p>5.18 ДОТРИМАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ВИМОГ</p>
<p>XII. Підготовка експлуатаційного та оперативного персоналу ОСП та об'єктів електроенергетики, з якими взаємодіє ОСП</p> <p>1. Організація роботи з персоналом</p> <p>2. Організація проведення спеціального навчання</p> <p>3. Вимоги щодо підготовки персоналу ОСП</p> <p>4. Вимоги щодо підготовки працівників об'єктів електроенергетики, задіяних у системі диспетчерського (оперативно-технологічного) управління ОЕС України</p> <p>5. Атестація персоналу (працівників)</p>	<p>12 ЕЛЕКТРИЧНЕ УСТАТКУВАННЯ ЕЛЕКТРИЧНИХ СТАНЦІЙ ТА МЕРЕЖ</p> <p>12.1 ГЕНЕРАТОРИ І СИНХРОННІ КОМПЕНСАТОРИ</p> <p>12.2 ЕЛЕКТРОДВИГУНИ</p> <p>12.3 СИЛОВІ ТРАНСФОРМАТОРИ ТА ОЛИВНІ РЕАКТОРИ</p> <p>12.4 РОЗПОДІЛЬЧІ УСТАНОВКИ</p> <p>12.5 СТАЦІОНАРНІ АКУМУЛЯТОРНІ УСТАНОВКИ</p> <p>12.6 КОНДЕНСАТОРНІ УСТАНОВКИ</p> <p>12.7 ПОВІТРЯНІ ЛІНІЇ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАВАННЯ</p> <p>12.8 СИЛОВІ КАБЕЛЬНІ УСТАНОВКИ</p> <p>12.9 РЕЛЕЙНИЙ ЗАХИСТ І АВТОМАТИКА</p> <p>12.10 СИСТЕМИ АВАРІЙНОГО ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ АЕС</p> <p>12.11 ЗАЗЕМЛЮВАЛЬНІ ПРИСТРОЇ</p> <p>12.12 ЗАХИСТ ВІД ПЕРЕНАПРУГ</p> <p>12.13 ОСВІТЛЕННЯ</p> <p>12.14 ЕЛЕКТРОЛІЗНІ УСТАНОВКИ</p> <p>12.15 ЕНЕРГЕТИЧНІ ОЛИВИ</p> <p>12.16 СИСТЕМИ ВЛАСНИХ ПОТРЕБ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ І ПІДСТАНЦІЙ</p>

Законом України **Про технічні регламенти та оцінку відповідності, який** регулює відносини, що виникають у зв'язку з розробленням та прийняттям технічних регламентів і передбачених ними процедур оцінки відповідності, їх застосуванням стосовно продукції, яка вводить у обіг, надається на ринку або вводить у експлуатацію, а у випадках, визначених частиною другою статті 11 цього Закону, - перебуває в експлуатації в Україні, а також здійсненням добровільної оцінки відповідності, встановлено, що:

- Нормативно-правовий акт, що має визначені цим Законом ознаки технічного регламенту, вважається технічним регламентом незалежно від використання в назві такого акта слів "технічний регламент".
- Визначення в різних чинних технічних регламентах спеціальних вимог, що спрямовані на запобігання або усунення певного виду ризику стосовно одного і того самого виду (категорії, групи) продукції, що використовується за одним і тим самим призначенням, забороняється.

## **2. ВИСНОВОК**

Таким чином, в Україні правовий статус ПТЕ є сумнівний, в той же час відсутня система забезпечення комплексного підходу до контролю кваліфікації і навичок персоналу об'єктів електроенергетики, особливо вищого рівня, які в своїй діяльності повинні одночасно дотримуватись вимог операційної безпеки, промислової безпеки та охорони праці, охорони навколишнього природного середовища.

Необхідно в ієрархії нормативно-правових актів чітко встановити місце ПТЕ, який фактично є комплексним документом, привести ПТЕ у відповідність до формату такого нормативно-правового акту і почати використовувати ПТЕ вже в новій якості.

## **3. ВІДКРИТІ ПИТАННЯ**

**Що ми хочемо:**

1. ввести певний загальний контроль функціонування та готовності підприємств щодо культури виробництва або встановити і контролювати правила гри для державних підприємств щодо культури виробництва?
2. контролювати фактичний технічний стан чи сталий розвиток і технічну політику?
3. Як це буде - через механізми ринку – (ліцензійні умови НКРЕКП) чи через технічну політику і регуляторку (МРЕ)?
4. Хто буде здійснювати нагляд за парами виробник-споживач прямої лінії та автономними промисловими споживачами на самогенерації?

## Додатки – Вибірка з законодавства



### **ЗУ Про ринок електричної енергії**

2. Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження цього Закону, зокрема:

- 1) правилами ринку, які, в тому числі, визначають правила функціонування балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг;
- 2) правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку;
- 3) кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу;
- 4) кодексом комерційного обліку;
- 5) правилами роздрібного ринку;
- 6) іншими нормативно-правовими актами.

4. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, у сфері електроенергетики належать:

- 1) формування та реалізація державної політики в електроенергетичному комплексі з урахуванням положень Енергетичної стратегії України;
- 2) формування державної політики з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики;
- 3) розроблення державних цільових програм;
- 4) розроблення і затвердження правил безпеки постачання електричної енергії та здійснення моніторингу безпеки постачання електричної енергії;
- 5) розроблення і затвердження галузевих технічних регламентів відповідно до Закону України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності";
- 6) затвердження нормативних характеристик технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами;
- 7) погодження інвестиційних програм оператора системи передачі та операторів систем розподілу;
- 8) розроблення порядку формування прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України;
- 9) формування та затвердження прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України;
- 10) здійснення в межах своєї компетенції науково-технічної політики в електроенергетичному комплексі;
- 11) здійснення інших повноважень, визначених цим Законом, іншими законами України та покладених на нього Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, має право отримувати від учасників ринку інформацію, необхідну для виконання ним своїх повноважень відповідно до вимог цього Закону.

2. Предметом державного енергетичного нагляду в електроенергетиці є господарська діяльність, пов'язана з виробництвом, передачею та розподілом електричної енергії, а також з використанням енергії для власних потреб учасниками ринку (крім споживачів) в частині технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання, випробування та ремонту електроустановок і мереж, виконання робіт з проектування електроустановок і мереж.

3. Способом здійснення державного енергетичного нагляду в електроенергетиці є проведення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, відповідних обстежень, перевірок, оглядів щодо обладнання електричних мереж учасників ринку електричної енергії (крім споживачів) у порядку, визначеному Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

4. На центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, покладається:

1) здійснення державного енергетичного нагляду за електричними установками і мережами учасників ринку (крім споживачів);

2) здійснення державного енергетичного нагляду за дотриманням учасниками ринку (крім споживачів) вимог правил та інших нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж, а саме за:

- забезпеченням надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам;
- відповідністю схем електропостачання (зовнішніх та внутрішніх) категорійності споживачів та їхніх струмоприймачів;
- наявністю та станом резервних автономних джерел живлення на об'єктах споживачів електричної енергії першої категорії і особливої групи першої категорії з надійності електропостачання;
- організацією та періодичністю проведення спеціальної підготовки працівників, які забезпечують оперативно-технологічне управління і технічне обслуговування обладнання на об'єктах електроенергетики, періодичністю перевірки рівня знань зазначених працівників щодо вимог відповідних нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж;
- дотриманням встановленого нормативно-правовими актами з питань електроенергетики порядку застосування оператором системи передачі, оператором системи розподілу та електропостачальником заходів з обмеження та/або припинення постачання електричної енергії споживачам;
- дотриманням особливого режиму відключення та/або обмеження електропостачання захищених споживачів;
- забезпеченням належного технічного стану елементів обладнання системної протиаварійної автоматики, встановлених у учасників ринку (у тому числі споживачів);

Стаття 12. Особливості умов праці в електроенергетиці

1. Підприємства, установи та організації електроенергетики зобов'язані забезпечувати комплектування робочих місць висококваліфікованими кадрами, постійно підвищувати їхню кваліфікацію, гарантувати надійний соціальний захист.

2. Працівники, які забезпечують виробничі процеси в електроенергетиці, зобов'язані проходити спеціальну підготовку і перевірку знань (атестацію) згідно із законодавством, включаючи нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в електроенергетичному комплексі, інших центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

3. Перелік таких спеціальностей і посад затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері промислової безпеки та

охорони праці, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

4. Допуск до роботи працівників електроенергетики, які не пройшли відповідної підготовки, забороняється.

Стаття 14. Охорона навколишнього природного середовища

1. Підприємства електроенергетики повинні дотримуватися вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, здійснювати технічні та організаційні заходи, спрямовані на зменшення шкідливого впливу об'єктів електроенергетики на навколишнє природне середовище, а також несуть відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

2. У разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності електричних станцій, об'єктів системи передачі приймається Кабінетом Міністрів України.

3. Рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності інших об'єктів електроенергетики приймають відповідні місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у межах їхніх повноважень, передбачених законом.

### **Правила технічної експлуатації**

1.1 Цей документ «Технічна експлуатація електричних станцій і мереж. Правила» (далі - Правила) розроблений відповідно до законів України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів з організаційних і технічних питань щодо збереження цілісності, забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України, єдиного диспетчерського (оперативно-технологічного) управління нею, міжгалузевих і галузевих нормативних документів і поширюється на всі суб'єкти та об'єкти електроенергетики.

1.2 Правила встановлюють (регламентують) основні організаційні і технічні вимоги до безпечної, надійної та економічної експлуатації устаткування, будівель, споруд і комунікацій об'єктів енергетики (далі - енергооб'єкти) і не поширюються на положення, визначені кодексами системи передачі, систем розподілу та кодексом комерційного обліку.

1.3 Знання і дотримання цих Правил в обсязі, що відповідає займаній посаді є обов'язковими для працівників енергетики (енергогенеруючих компаній, теплових електричних станцій, блок-станцій, станцій тепlopостачання, теплоцентралей і котелень з котлами тепловою потужністю понад 35 Гкал/год, атомних електричних станцій, гідравлічних і вітрових електричних станцій, сонячних фотоелектричних станцій, електричних і теплових мереж, об'єктів ВДЕ); організацій, що здійснюють функції управління, регулювання й інспектування в енергетиці, а також організацій, незалежно від їхньої відомчої належності та форм власності, що виконують науково-дослідні, проектно-конструкторські і проектні роботи, будівництво об'єктів енергетики, виготовлення, постачання, монтаж, налагодження, випробування, діагностику, ремонт устаткування й надають інші послуги суб'єктам і об'єктам енергетики.

1.4 Усі чинні в електроенергетичній галузі нормативно-технічні документи з питань організації та технічної експлуатації обладнання, будівель, споруд та комунікацій енергооб'єктів, інструкції з експлуатації та посадові інструкції повинні бути приведені у відповідність з нормами та вимогами цих Правил.

## **ПОСТАНОВА 14.03.2018 № 309 Про затвердження Кодексу системи передачі**

1. Затвердити Кодекс системи передачі, що додається.

2. Оператору системи передачі:

1) розробити та подати до НКРЕКП проекти:

- порядку перевірки та проведення випробувань електроустановок постачальника допоміжних послуг - у двомісячний строк з дати набрання чинності цією постановою;
- положень про взаємодію оператора системи передачі та користувачів системи передачі/розподілу при диспетчерському управлінні ОЕС України, технічних вимог до побудови інформаційно-технологічних систем диспетчерського управління ОЕС України, технічних вимог до побудови каналів зв'язку для обміну технологічною інформацією між оператором системи передачі та користувачами системи передачі/розподілу - у шестимісячний строк з дати набрання чинності цією постановою;
- порядку складання плану захисту ОЕС України, порядку складання плану відновлення ОЕС України - у дев'ятимісячний строк з дати набрання чинності цією постановою;

2) у шестимісячний строк з дати набрання чинності цією постановою підготувати перелік нормативно-технічних документів, які містять положення (вимоги, норми, показники) відмінні від положень (вимог, норм, показників) Кодексу системи передачі та оприлюднити його на своєму офіційному веб-сайті в мережі Інтернет. Ці документи мають бути переглянуті (уточнені) протягом року з дати набрання чинності цією постановою;

### **Кодекс системи передачі**

1.3. ОСП та Користувачі, які мають у власності та/або експлуатують електроустановки, приєднані до системи передачі, мають створити та підтримувати в належному стані технічні та технологічні системи експлуатації своїх електроустановок, а також структуру управління цими системами відповідно до вимог цього Кодексу, інших нормативно-технічних документів та вимог технічної документації заводів-виробників.

2.2. Вимоги цього Кодексу не застосовуються до електроустановок з виробництва та споживання електричної енергії, що пов'язані прямою лінією та не мають будь-яких електричних зв'язків з електрообладнанням, що працює синхронно в ОЕС України.

*Будівництво та експлуатація таких електроустановок як і прямої лінії, що їх поєднує, відбувається відповідно до вимог Правил улаштування електроустановок та Правил технічної експлуатації електричних станцій і мереж.*

1.2. Право на приєднання до системи передачі має будь-який Замовник, електроустановки якого відповідають встановленим технічним умовам на приєднання, а сам Замовник дотримується або зобов'язується дотримуватися вимог цього Кодексу.

## **ЗАКОН УКРАЇНИ Про технічні регламенти та оцінку відповідності**

- інспектування - перевірка продукції, процесу, послуги чи установки або їх проекту та визначення їх відповідності конкретним вимогам або, на основі професійного судження, загальним вимогам;
- модуль оцінки відповідності - уніфікована процедура оцінки відповідності чи її частина;

- надання на ринку - будь-яке платне або безоплатне постачання продукції для розповсюдження, споживання чи використання на ринку України в процесі здійснення господарської діяльності;
- об'єкт оцінки відповідності - конкретний матеріал, продукція, установка, процес, послуга, система, особа чи орган, до яких застосовується оцінка відповідності;
- орган з оцінки відповідності - орган (підприємство, установа, організація чи їх структурний підрозділ), що здійснює діяльність з оцінки відповідності, включаючи калібрування, випробування, сертифікацію та інспектування;
- орган, що призначає, - центральний орган виконавчої влади, що призначає органи з оцінки відповідності, розширює чи скорочує сферу їх призначення, призупиняє, анулює або поновлює їх призначення, а також забезпечує оцінювання та моніторинг таких органів з оцінки відповідності;
- оцінка відповідності - процес доведення того, що задані вимоги, які стосуються продукції, процесу, послуги, системи, особи чи органу, були виконані;
- підтвердження відповідності - видача документа про відповідність, яка ґрунтується на прийнятому після критичного огляду рішенні про те, що виконання заданих вимог було доведене;
- сертифікація - підтвердження відповідності третьою стороною, яке стосується продукції, процесів, послуг, систем або персоналу;
- система оцінки відповідності - правила, процедури та управління для проведення оцінки відповідності;
- суб'єкти господарювання - виробники, уповноважені представники, імпортери та розповсюджувачі, а відповідно до деяких технічних регламентів - також інші фізичні та юридичні особи. Згідно з певними технічними регламентами суб'єктами господарювання можуть вважатися лише деякі із зазначених осіб;
- сфера призначення - перелік процедур оцінки відповідності та видів продукції, стосовно яких згідно з відповідним технічним регламентом призначено орган з оцінки відповідності;
- технічна специфікація - документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинна задовольняти продукція, процес або послуга;
- технічне регулювання - правове регулювання відносин у сфері визначення та виконання обов'язкових вимог до характеристик продукції або пов'язаних з ними процесів та методів виробництва, а також перевірки їх додержання шляхом оцінки відповідності та/або державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції чи інших видів державного нагляду (контролю);
- технічний регламент - нормативно-правовий акт, в якому визначено характеристики продукції або пов'язані з ними процеси та методи виробництва, включаючи відповідні адміністративні положення, додержання яких є обов'язковим. Він може також включати або виключно стосуватися вимог до термінології, позначень, пакування, маркування чи етикетування в тій мірі, в якій вони застосовуються до продукції, процесу або методу виробництва;

## Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку з розробленням та прийняттям технічних регламентів і передбачених ними процедур оцінки відповідності, їх застосуванням стосовно продукції, яка вводиться в обіг, надається на ринку або вводиться в експлуатацію, а

у випадках, визначених частиною другою статті 11 цього Закону, - перебуває в експлуатації в Україні, а також здійсненням добровільної оцінки відповідності.

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері технічного регулювання

1. Кабінет Міністрів України:

- забезпечує здійснення державної політики у сфері технічного регулювання;
- спрямовує і координує роботу центральних органів виконавчої влади, взаємодіє із Службою безпеки України, на яких покладаються функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності (далі - відповідні державні органи);
- визначає сфери діяльності, в яких відповідні державні органи здійснюють функції технічного регулювання;
- у межах своєї компетенції затверджує технічні регламенти, якщо їх не затверджено законами чи актами відповідних державних органів або міністерств, визначених частиною третьою статті 8 цього Закону;

Стаття 8. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади та Служби безпеки України у сфері технічного регулювання

1. Відповідні державні органи в межах своєї компетенції та у визначених сферах діяльності:

- розробляють та переглядають технічні регламенти і процедури оцінки відповідності ;
- беруть участь у розробленні проектів нормативно-правових актів у сфері технічного регулювання;
- забезпечують впровадження технічних регламентів;
- проводять оцінювання претендентів на призначення та за його результатами подають центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері технічного регулювання, пропозиції щодо призначення органів з оцінки відповідності чи відмови в їх призначенні;
- беруть участь у проведенні моніторингу призначених органів і визнаних незалежних організацій;
- здійснюють інші повноваження у сфері технічного регулювання, визначені законами України.

2. Крім повноважень, установлених частиною першою цієї статті, відповідні державні органи, до повноважень яких належить прийняття нормативно-правових актів, у межах своєї компетенції затверджують:

- технічні регламенти, якщо їх не затверджено законами чи актами Кабінету Міністрів України;
- методичні рекомендації із застосування технічних регламентів;
- переліки національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів.

3. У разі якщо функції технічного регулювання у визначених сферах діяльності покладаються на центральні органи виконавчої влади, які виконують окремі функції з реалізації державної політики і діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України безпосередньо або через міністрів, повноваження, встановлені частиною другою цієї статті, здійснюють відповідні міністерства.

4. Не допускається покладення функцій технічного регулювання у визначених сферах діяльності на центральні органи виконавчої влади (крім центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом), які здійснюють державний ринковий нагляд чи контроль

нехарчової продукції або інші види державного нагляду (контролю) щодо продукції у таких сферах діяльності.

Стаття 9. Технічні регламенти

1. Цілями прийняття технічних регламентів є захист життя та здоров'я людей, тварин і рослин, охорона довкілля та природних ресурсів, забезпечення енергоефективності, захист майна, забезпечення національної безпеки та запобігання підприємницькій практиці, що вводить споживача (користувача) в оману.

Законами також можуть бути визначені інші цілі прийняття технічних регламентів.

2. Технічні регламенти розробляються, приймаються та застосовуються на основі принципів, установлених Угодою Світової організації торгівлі про технічні бар'єри у торгівлі, що є додатком до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року.

3. Технічні регламенти розробляються на основі:

міжнародних стандартів, якщо вони вже прийняті або перебувають на завершальній стадії розроблення, чи їх відповідних частин, за винятком випадків, коли такі міжнародні стандарти чи їх відповідні частини є неефективними або невідповідними засобами для досягнення визначених цілей прийняття технічних регламентів, зокрема внаслідок суттєвих кліматичних чи географічних чинників або суттєвих технологічних проблем;

регіональних стандартів, національних стандартів України чи інших держав, актів законодавства Європейського Союзу, інших економічних об'єднань або інших держав чи відповідних частин таких стандартів і актів законодавства.

4. Технічні регламенти затверджуються законами, актами Кабінету Міністрів України відповідних державних органів та міністерств, визначених частиною третьою статті 8 цього Закону.

Технічні регламенти, якими передбачене застосування процедур оцінки відповідності, затверджуються законами або актами Кабінету Міністрів України.

5. Нормативно-правовий акт, що має визначені цим Законом ознаки технічного регламенту, вважається технічним регламентом незалежно від використання в назві такого акта слів "технічний регламент".

6. Визначення в різних чинних технічних регламентах спеціальних вимог, що спрямовані на запобігання або усунення певного виду ризику стосовно одного і того самого виду (категорії, групи) продукції, що використовується за одним і тим самим призначенням, забороняється.

{Частина шоста статті 9 в редакції Закону № 2740-VIII від 06.06.2019}

Стаття 10. Зміст, форма та структура технічних регламентів

1. Технічні регламенти, як правило, містять, не обмежуючись цим переліком:

- визначення видів продукції або пов'язаних з нею процесів чи методів виробництва, на які поширюється дія технічних регламентів, та в разі потреби визначення видів продукції або пов'язаних з нею процесів чи методів виробництва, на які не поширюється дія цих технічних регламентів;
- технічні вимоги, яким повинна відповідати продукція, що вводить в обіг, надається на ринку або вводить в експлуатацію, а у випадках, визначених частиною другою статті 11 цього Закону, - перебуває в експлуатації. Зазначені технічні вимоги можуть бути визначені як суттєві вимоги, що визначають рівень захисту суспільних інтересів та формулюються з точки зору результатів, яких необхідно досягти;

- права та обов'язки суб'єктів господарювання, інших осіб щодо введення продукції в обіг, надання її на ринку або введення її в експлуатацію, а у випадках, визначених частиною другою статті 11 цього Закону, - її експлуатації;
- вимоги щодо надання супровідної інформації про продукцію для споживачів (користувачів), зокрема маркування, інструкцій з користування;
- спеціальні вимоги щодо здійснення державного ринкового нагляду стосовно продукції.

2. Технічні регламенти, якими передбачене застосування процедур оцінки відповідності, також, як правило, містять, не обмежуючись цим переліком:

- процедури оцінки відповідності, які повинні або можуть застосовуватися для оцінки відповідності продукції технічним вимогам, визначеним у технічних регламентах, а в разі якщо такі процедури затверджені іншими нормативно-правовими актами, - посилання на них;
- спеціальні вимоги до призначених органів, їх обов'язки (у разі якщо технічними регламентами передбачене застосування процедур оцінки відповідності із залученням призначених органів);
- вимоги щодо складання, зберігання та надання органам державного ринкового нагляду декларації про відповідність та технічної документації;

Стаття 11-2. Переліки національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів  
Переліки національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів формуються відповідними державними органами в ході консультацій з національним органом стандартизації згідно з правилами їх формування, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання.

5. Перелік національних стандартів для цілей застосування технічного регламенту затверджується вперше до набрання чинності відповідним технічним регламентом, а після цього оновлюється за потреби шляхом його затвердження.

Стаття 13. Методичні рекомендації із застосування технічних регламентів

1. Відповідні державні органи в разі потреби розробляють методичні рекомендації із застосування технічних регламентів з метою роз'яснення їх положень і забезпечення їх узгодженого застосування.

Стаття 14. Процедури оцінки відповідності, застосування яких передбачене технічними регламентами

1. Процедури оцінки відповідності, застосування яких передбачене технічними регламентами, розробляються, приймаються та застосовуються на основі принципів, установлених Угодою Світової організації торгівлі про технічні бар'єри у торгівлі, що є додатком до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі 1994 року.

2. Процедури оцінки відповідності, застосування яких передбачене технічними регламентами, розробляються на основі: настанов або рекомендацій міжнародних організацій стандартизації, якщо вони вже прийняті або перебувають на завершальній стадії розроблення, чи їх відповідних частин, за винятком випадків, коли, як буде належним чином роз'яснено за запитом держав - членів Світової організації торгівлі (далі - СОТ), такі настанови або рекомендації чи їх відповідні



частини є невідповідними з таких причин, зокрема, як захист життя чи здоров'я людей, тварин або рослин, охорона довкілля чи природних ресурсів, забезпечення енергоефективності, захист майна, забезпечення національної безпеки, запобігання підприємницькій практиці, що вводить споживача (користувача) в оману, суттєві кліматичні чи інші географічні чинники, суттєві технологічні або інфраструктурні проблеми; настанов або рекомендацій регіональних організацій стандартизації, актів законодавства Європейського Союзу, інших економічних об'єднань або інших держав чи відповідних частин таких настанов, рекомендацій і актів законодавства.

3. У разі якщо технічними регламентами передбачене застосування процедур оцінки відповідності, такі процедури містяться в технічних регламентах, затверджених законами чи актами Кабінету Міністрів України, або окремо затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. Кабінет Міністрів України затверджує модулі оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правила використання модулів оцінки відповідності.

Модулі оцінки відповідності, затверджені Кабінетом Міністрів України, застосовуються як процедури оцінки відповідності в разі посилання на них у відповідних технічних регламентах. У разі якщо в документах, на основі яких згідно з частиною третьою статті 9 цього Закону розробляються технічні регламенти, містяться процедури оцінки відповідності, у відповідних технічних регламентах не допускається посилання на модулі оцінки відповідності, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Оцінка відповідності вимогам технічних регламентів

1. Оцінка відповідності вимогам технічних регламентів здійснюється у випадках і шляхом застосування процедур оцінки відповідності, які визначені в таких технічних регламентах.

2. Процедури оцінки відповідності вимогам технічних регламентів застосовуються виробниками, а у випадках, в яких згідно з відповідними технічними регламентами обов'язки виробників покладаються на імпортерів, розповсюджувачів або інших осіб, - імпортерами, розповсюджувачами чи іншими особами.

Як виняток з положень абзацу першого цієї частини, частин першої і сьомої статті 28, частин першої і третьої статті 30 цього Закону, технічним регламентом, розробленим на основі акта законодавства Європейського Союзу, може бути передбачено, що інші суб'єкти господарювання, ніж ті, що визначені у зазначених положеннях цього Закону, та/або інші, ніж суб'єкти господарювання чи органи з оцінки відповідності, особи також повинні застосовувати процедури оцінки відповідності вимогам зазначеного технічного регламенту, складати декларацію про відповідність та наносити знак відповідності технічним регламентам у таких самих випадках, визначених відповідним актом законодавства Європейського Союзу.

Стаття 26. Визнані незалежні організації

1. Статус визнаної незалежної організації набувається шляхом видачі органом, що призначає, свідоцтва про призначення визнаної незалежної організації для затвердження технологічних процесів виконання нерознімних з'єднань, персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, та/або персоналу, який проводить неруйнівний контроль, згідно з технічним регламентом щодо обладнання, що працює під тиском.

2. Визнані незалежні організації можуть бути призначені для затвердження ними технологічних процесів виконання нерознімних з'єднань, персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, та/або персоналу, який проводить неруйнівний контроль, згідно з технічним регламентом щодо обладнання, що працює під тиском, за умови, що вони:

1) відповідають таким загальним вимогам до визнаних незалежних організацій:

є юридичними особами - резидентами України незалежно від форми власності; не менш як половина їх штатного персоналу, відповідального за виконання завдань з оцінки відповідності, зазначених в абзаці першому цієї частини, має досвід виконання робіт із затвердження (атестації) технологічних процесів виконання нерознімних з'єднань, персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, та/або персоналу, який проводить неруйнівний контроль, у будь-який період протягом останніх трьох років; уклали договір страхування відповідальності перед третіми особами на час здійснення діяльності визнаної незалежної організації;

2) відповідають спеціальним вимогам до визнаних незалежних організацій, визначеним у технічному регламенті щодо обладнання, що працює під тиском, а в разі якщо такі вимоги не визначені у зазначеному технічному регламенті - спеціальним вимогам до призначених органів, установленим Кабінетом Міністрів України.

3. Визнаним незалежним організаціям не присвоюються ідентифікаційні номери.

4. Завдання із затвердження технологічних процесів виконання нерознімних з'єднань та/або персоналу, який виконує нерознімні з'єднання, згідно з технічним регламентом щодо обладнання, що працює під тиском, за вибором виробника також можуть виконуватися призначеними органами, до сфери призначення яких включено такі процедури оцінки відповідності.

## Допоміжні матеріали

Закон України «Про ринок електричної енергії України»  
Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»  
Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»  
Закон України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»  
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»  
13

### ПТЕ РОЗДІЛ 2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»  
Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»  
Закон України «Про охорону атмосферного повітря»  
Закон України «Про охорону праці»  
Закон України «Про відходи»  
Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність»  
Закон України «Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»  
Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»  
Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»  
Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»  
Закон України «Про інформацію»  
Закон «Про природно-заповідний фонд України»  
Закон України «Про рослинний світ»  
Закон України «Про тваринний світ»  
Закон України «Про охорону земель»  
Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»  
НАПБ Б.05.026-2015 Інструкція про порядок утримання, обліку та перевірки технічного стану джерел зовнішнього протипожежного водопостачання, затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.06.2015 No 696, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.07.2015 за No 780/27225  
ДСТУ 2767-94 (ГОСТ 30221-97); (IEC 60905:1987) Керівництво з навантаження силових сухих трансформаторів  
ДСТУ3463-96 (ГОСТ 14209-97); (IEC 60354:1991) Керівництво з навантаження силових масляних трансформаторів  
ДСТУ 3472:2015 Вугілля буре, кам'яне та антрацит. Класифікація  
ДСТУ 4058-2001 Паливо нафтове. Мазут. Технічні умови  
ДСТУ 4083:2012 Вугілля кам'яне та антрацит для пиловидного спалювання на теплових електростанціях. Технічні умови  
ДСТУ4096-2000 Вугілля буре, кам'яне, антрацит, горючі сланці та вугільні брикети. Методи відбору та підготовки проб до лабораторних випробувань  
ДСТУ4297-2004 Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників.  
Загальні технічні вимоги  
ДСТУ4319:2004 Повітряні фільтри до загальної вентиляції. Визначання характеристик фільтрування

ДСТУ4454:2005 Нафта і нафтопродукти. Маркування, пакування, транспортування та зберігання  
ДСТУ 7525:2014 Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості  
ДСТУ 8699:2016 (ІСО 18283:2006; ІСО 18283:2006/Сог 1:2009) Вугілля кам'яне, антрацит і кокс. Відбирання проб вручну  
ДСТУ 8733:2017 Атомна енергетика. Терміни та визначення понять  
ДСТУГОСТ12.2.085:2007 Посудини, що працюють під тиском. Клапани запобіжні. Вимоги щодо безпеки  
ДСТУ-НБА.3.1-10:2008 Настанова з проведення технічного діагностування вертикальних сталевих резервуарів  
16

## ПТЕ РОЗДІЛ 2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія  
ДСТУБ В.1.1-36:2016 Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою  
ДСТУ-Н Б В.1.2-18:2016 Настанова щодо обстеження будівель і споруд для визначення та оцінки їх технічного стану  
ДСТУБ В.2.5-29:2006 Система газопостачання. Газопроводи підземні сталеві. Загальні вимоги до захисту від корозії  
ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд (ІЕС 62305:2006)  
ДСТУ Б В.2.6-200:2014 Конструкції металеві будівельні. Вимоги до монтажу  
ДСТУ Б О 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір (ІСО 6309:1987, ІДТ)  
ДСТУ ІСО 9001:2015 (ІСО 9001:2015, ІДТ) Системи управління якістю. Вимоги та настанови щодо застосування  
ДСТУ Б О 14001:2015 Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування  
ДСТУ Б О 13909-2:2005 Вугілля кам'яне, антрацит та кокс. Механізоване відбирання проб. Частина 2. Вугілля. Відбирання проб з рухомих потоків  
ДСТУ Б О 13909-3:2005 Вугілля кам'яне, антрацит та кокс. Механізоване відбирання проб. Частина 3. Вугілля. Відбирання проб з нерухомих партій  
ДСТУ Б О/ІЕС 17025:2017 Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій  
ДСТУ/ІЕС 60287-1-1:2009 Кабелі електричні. Обчислення номінальної сили струму. Частина 1-1. Співвідношення для обчислення номінальної сили струму (коефіцієнт навантаження 100 %) і обчислення втрат. Загальні положення  
ДСТУ ІЕС/TR 61850-90-4:2016 (ІЕС/TR 61850-90-4:2013, ІДТ) Комунікаційні мережі та системи для автоматизації електроенергетичних підприємств. Частина 90-4. Настанови щодо мережних технологій  
ДСТУ/ЕО<sup>А</sup> 62351:2007 Керування енергетичними системами та пов'язаний з ним інформаційний обмін. Безпека даних та комунікацій  
ДСТУЕН 671-3:2017 Стаціонарні системи пожежогасіння. Кран-комплекти пожежні. Частина 3. Технічне обслуговування кран-комплектів з напівжорсткими і плоскоскладаними рукавами. Загальні вимоги

ДСТУ EN 50160:2014 Характеристики напруги електропостачання в електричних мережах загальної призначеності

ISO/IEC 27019-2015 Руководство управлением информационной безопасностью систем управления источника питания, основанных на ISO/IEC 27002

(TR ISO/IEC 27019:2014)

IEC 62443:2015 Промышленные коммуникационные сети -сети и системы Безопасности

ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій

ДБНА.2.2-1-2003 Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд

ДБН А.2.2-3-2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво

ДБН А.3.1-5:2016 Організація будівельного виробництва

ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги

ДБН В.2.2-9-2009 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення

ДБН В.2.2-12:2018 Планування і забудова територій

ДБН В.2.2-15-2005 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення

ДБН В.2.2-28:2010 Будинки адміністративного та побутового призначення

ДБН В.2.4-3:2010 Гидротехнические, энергетические и мелиоративные системы и сооружения, подземные горные выработки. Гидротехнические сооружения.

Основные положения

ДБН В.2.5-20-2001 Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі і споруди. Газопостачання

ДБН В.2.5-39:2008 Теплові мережі

ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту

ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво

ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування

ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування

ВБН В.1.1-034-03.307-2003 Протипожежні норми проектування атомних електростанцій з водо-водяними енергетичними реакторами

СНиП 2.09.02-85\* Производственные здания

20

ПТЕ РОЗДІЛ 2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні

НАПБ Б.01.014-2007 Правила пожежної безпеки при експлуатації атомних станцій

НАПБ В.01.034-2005/111 Правила пожежної безпеки в компаніях, на підприємствах та в організаціях енергетичної галузі України

НАПБ 05.026-2010 (СОУ41.0-21677681-25:2010) Інструкція із зберігання та застосування первинних засобів пожежогасіння на підприємствах Мінпаливенерго України

НАПБ В 05.027-2011/111 (СОУ-Н МЕВ 41.0-21677681-61:2012) Інструкція з гасіння пожеж на енергетичних об'єктах України

НПАОП 0.00-1.69-13 Правила охорони праці під час експлуатації тепломеханічного обладнання електростанцій, теплових мереж і тепловикористовувальних

установок

НПАОП 0.00-1.76-15 Правила безпеки систем газопостачання

НПАОП 0.00-1.81-18 Правила охорони праці під час експлуатації обладнання, що працює під тиском

НПАОП 0.00-4.12-05 Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці

НПАОП 0.00-4.15-98 Положення про розробку інструкції з охорони праці

НПАОП 0.00-6.03-93 Порядок опрацювання і затвердження роботодавцем нормативних актів з охорону праці, що діють на підприємстві

НПАОП 40.1-1.01-97 Правила безпечної експлуатації електроустановок

НПАОП 40.1-1.07-01 Правила експлуатації електрозахисних засобів

НПАОП40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

ОСПУ-2005 (ДСП 6.177.2005-09-02) Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України

ДСанПіН 2.2.4-171-10 Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною

ДСН-198-97 (ДСанПіН 198-97) Державні санітарні норми і правила при виконанні робіт в невимкнених електроустановках напругою до 750 кВ включно

ОСТ 108.031.08-85 Котлы стационарные и трубопроводы пара и горячей воды.

Нормы расчета на прочность. Общие положения по обоснованию толщины стенки

ОСТ 108.031.09-85 Котлы стационарные и трубопроводы пара и горячей воды.

Нормы расчета на прочность. Методы определения толщины стенки

ОСТ 108.031.10-85 Котлы стационарные и трубопроводы пара и горячей воды.

Нормы расчета на прочность. Определение коэффициентов прочности

ГОСТ 12.1.007-76 Вредные вещества. Классификация и общие требования

ГОСТ 12.4.026-76 Цвета сигнальные и знаки безопасности

ГОСТ 687-78 Выключатели переменного тока на напряжение свыше 1000 В.

Общие технические условия

ГОСТ981-75 Масла нефтяные Метод определения стабильности против окисления

ГОСТ 3619-89 Котлы паровые стационарные. Типы и основные параметры

ГОСТ 9972-74 Масла нефтяные турбинные с присадками. Технические условия

ГОСТ 1282-88 Конденсаторы для повышения коэффициента мощности. Общие технические условия

ГОСТ 5542-87 Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия

ГОСТ 12450-82 Выключатели переменного тока на номинальные напряжения от 110 до 750 кВ. Технические требования к отключению ненагруженных воздушных линий и методы испытаний

ГОСТ 13109-97 Электрическая энергия. Совместимость технических средств электромагнитная. Нормы качества электрической энергии в системах электроснабжения общего назначения

ГОСТ 14202-69 Трубопроводы промышленных предприятий

21

## ПТЕ РОЗДІЛ 2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

ГОСТ20995-75 Котлы паровые стационарные давлением до 3,9МПа.

Показатели качества питательной воды и пара

ГОСТ24277-91 Установки паротурбинные стационарные для атомных электростанций. Общие технические условия

ГОСТ24278-89 Установки турбинные паровые стационарные для привода электрических генераторов ТЭС. Общие технические требования

ГОСТ24570-81 Клапаны предохранительные паровых и водогрейных котлов.

Технические требования

ГОСТ 27164-86 Аппаратура специального назначения для эксплуатационного контроля вибрации подшипников крупных стационарных агрегатов. Технические требования

РД 34.03.352-89 (НПАОП40.3-1.05-89) Правила взрывобезопасности топливо-подач и установок для приготовления и сжигания пылевидного топлива

I. Загальні положення	1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ
II. Планування розвитку системи передачі	2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ 3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ 4 СКОРОЧЕННЯ
III. Умови та порядок приєднання до системи передачі, технічні вимоги до електроустановок об'єктів електроенергетики 1. Загальні умови щодо приєднання електроустановок до системи передачі 2. Технічні вимоги до енергогенеруючих об'єктів, які приєднуються до системи передачі або впливають на режими роботи системи передачі 3. Технічні вимоги до електроустановок об'єктів розподілу/енергоспоживання, які приєднуються до системи передачі або впливають на режими роботи системи передачі 4. Технічні вимоги до систем постійного	5 ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ 5.1 ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА І ЗАВДАННЯ 5.2 ПРИЙМАННЯ В ЕКСПЛУАТАЦІЮ УСТАТКУВАННЯ ТА СПОРУД 5.3 ПЕРСОНАЛ 5.4 ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ 5.5 НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ ЗА ТЕХНІЧНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ 5.6 ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ, РЕМОНТ, ТЕХНІЧНЕ ПЕРЕОСНАЩЕННЯ, РЕКОНСТРУКЦІЯ 5.7 КОНТРОЛЬ СТАНУ МЕТАЛУ 5.8 ТЕХНІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ 5.9 СТАНДАРТИЗАЦІЯ, ТЕХНІЧНІ РЕГЛАМЕНТИ ТА ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ, ЛІЦЕНЗУВАННЯ, УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

<p>струму високої напруги, які приєднані до системи передачі або впливають на режими роботи системи передачі</p> <p>5. Підтвердження відповідності електроустановок об'єктів електроенергетики, які приєднуються до системи передачі або обладнання яких впливає на режими роботи системи передачі, технічним вимогам</p> <p>6. Порядок організації приєднання до системи передачі</p> <p>7. Перелік та порядок надання ОСП інформації, необхідної для приєднання</p> <p>8. Умови, за яких власникам об'єктів електроенергетики може бути припинено дозвіл на підключення їх електроустановок до системи передачі</p>	<p>5.10 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ ВИМІРЮВАНЬ</p> <p>5.11 АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ</p> <p>5.12 ОХОРОНА ПРАЦІ</p> <p>5.13 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.14 ЯДЕРНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.15 РАДІАЦІЙНА БЕЗПЕКА</p> <p>5.16 СИСТЕМИ ВЕНТИЛЯЦІЇ ТА КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ</p> <p>5.17 ЗБІР, ЗБЕРІГАННЯ І ТРАНСПОРТУВАННЯ РАДІОУТХОДІВ, ДЕЗАКТИВАЦІЯ</p> <p>5.18 ДОТРИМАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ВИМОГ</p>
<p>IV. Експлуатація системи передачі та електроустановок користувачів системи передачі</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Організація технічних і технологічних систем експлуатації та управління цими системами</li> <li>2. Принципи організації експлуатації</li> <li>3.</li> </ol>	<p>6 ТЕРИТОРІЯ, ВИРОБНИЧІ БУДІВЛІ І СПОРУДИ</p> <p>6.1 ТЕРИТОРІЯ</p> <p>6.2 ВИРОБНИЧІ БУДІВЛІ, СПОРУДИ І САНІТАРНО-ТЕХНІЧНІ ПРИСТРОЇ</p>
	<p>7 ГІДРОТЕХНІЧНІ СПОРУДИ, ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО І ТЕХНІЧНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ</p> <p>7.1 ГІДРОТЕХНІЧНІ СПОРУДИ ТА ЇЇ МЕХАНІЧНЕ УСТАТКУВАННЯ</p> <p>7.2 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО, ГІДРОЛОГІЧНЕ І МЕТЕОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</p> <p>7.3 ТЕХНІЧНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ОБРОБКА ЦИРКУЛЯЦІЙНОЇ ВОДИ</p> <p>7.4 ГІДРОТУРБІННІ УСТАНОВКИ</p>
	<p>8 ТЕПЛОМЕХАНІЧНЕ УСТАТКУВАННЯ</p> <p>8.1 ПАЛИВНО-ТРАНСПОРТНЕ ГОСПОДАРСТВО</p> <p>8.2 ПИЛОПРИГОТУВАННЯ</p> <p>8.3 ПАРОВІ І ВОДОГРІЙНІ КОТЕЛЬНІ УСТАНОВКИ</p> <p>8.4 ПАРОТУРБІННІ УСТАНОВКИ</p> <p>8.5 ГАЗОТУРБІННІ УСТАНОВКИ (АВТОНОМНІ І ПРАЦЮЮЧІ У СКЛАДІ ПАРОГАЗОВИХ УСТАНОВОК)</p> <p>8.6 ЕНЕРГОБЛОКИ ТЕС</p> <p>8.7 ЕНЕРГОБЛОКИ АЕС</p> <p>8.8 ВОДОПІДГОТОВКА ТА ВОДНО-ХІМІЧНИЙ РЕЖИМ</p> <p>8.9 ТРУБОПРОВІДИ І АРМАТУРА</p> <p>8.10 ЗОЛОВЛЮВАННЯ,</p>



	<p>ЗОЛОЖУЖЕЛЕВІДВЕДЕННЯ І  ЗОЛОЖУЖЕЛЕВІДВАЛИ  8.11 ВИРОБНИЧІ СТИЧНІ ВОДИ  8.12 ТЕПЛОФІКАЦІЙНІ УСТАНОВКИ  8.13 ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ  8.14 ПЕРЕМИКАННЯ В ТЕПЛОВИХ СХЕМАХ  ТЕС І ТЕПЛОВИХ МЕРЕЖ</p>
	<p>9 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ  АЕС  9.1 ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ, КРИТЕРІЇ І  ВИМОГИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ  ЕКСПЛУАТАЦІЇ АЕС  9.2 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ АЕС  9.3 ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ЕКСПЛУАТУЮЧОЇ  ОРГАНІЗАЦІЇ АЕС  9.4 УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ  9.5 КОНТРОЛЬ ТА ІНСПЕКЦІЇ  ЕКСПЛУАТУЮЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ  ВИМОГ ПРАВИЛ І НОРМ БЕЗПЕКИ АЕС  9.6 УПРАВЛІННЯ СТАРІННЯМ ТА  ДОВГОСТРОКОВА ЕКСПЛУАТАЦІЯ  ЕНЕРГОБЛОКІВ АЕС  9.7 ПОПЕРЕДЖЕННЯ І ЛІКВІДАЦІЯ  НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА АЕС  9.8 ЗНЯТТЯ АЕС (ЕНЕРГОБЛОКА АЕС) З  ЕКСПЛУАТАЦІЇ  9.9 ФІЗИЧНИЙ ЗАХИСТ АЕС</p>
	<p>10 СПЕЦІАЛЬНЕ УСТАТКУВАННЯ АЕС  10.1 ЯДЕРНЕ ПАЛИВО. ТРАНСПОРТНО-  ТЕХНОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ  10.2 РЕАКТОРНА УСТАНОВКА</p>
	<p>11 УСТАТКУВАННЯ ВІТРОВИХ І  ФОТОЕЛЕКТРИЧНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ  11.1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ  11.2 ВІТРОВІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ  11.3 ВІТРОВІ ЕЛЕКТРОУСТАНОВКИ  11.4 ФОТОЕЛЕКТРИЧНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ ТА  МОДУЛІ  11.5 ІНВЕНТОРНЕ ТА ДОПОМІЖНЕ  ОБЛАДНАННЯ  11.6 МЕТРОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</p>
	<p>12 ЕЛЕКТРИЧНЕ УСТАТКУВАННЯ  ЕЛЕКТРИЧНИХ СТАНЦІЙ ТА МЕРЕЖ  12.1 ГЕНЕРАТОРИ І СИНХРОННІ  КОМПЕНСАТОРИ  12.2 ЕЛЕКТРОДВИГУНИ  12.3 СИЛОВІ ТРАНСФОРМАТОРИ ТА ОЛИВНІ  РЕАКТОРИ  12.4 РОЗПОДІЛЬЧІ УСТАНОВКИ  12.5 СТАЦІОНАРНІ АКУМУЛЯТОРНІ  УСТАНОВКИ</p>

	<p>12.6 КОНДЕНСАТОРНІ УСТАНОВКИ  12.7 ПОВІТРЯНІ ЛІНІЇ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАВАННЯ  12.8 СИЛОВІ КАБЕЛЬНІ УСТАНОВКИ  12.9 РЕЛЕЙНИЙ ЗАХИСТ І АВТОМАТИКА  12.10 СИСТЕМИ АВАРІЙНОГО ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ АЕС  12.11 ЗАЗЕМЛЮВАЛЬНІ ПРИСТРОЇ  12.12 ЗАХИСТ ВІД ПЕРЕНАПРУГ  12.13 ОСВІТЛЕННЯ  12.14 ЕЛЕКТРОЛІЗНІ УСТАНОВКИ  12.15 ЕНЕРГЕТИЧНІ ОЛИВИ  12.16 СИСТЕМИ ВЛАСНИХ ПОТРЕБ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ І ПІДСТАНЦІЙ</p>
	<p>ДОДАТОК А ПАРКОВІ І РОЗРАХУНКОВІ РЕСУРСИ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ УСТАТКУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ МІКРОПОШКОДЖЕНОСТІ ЗГИНІВ ПАРОПРОВІДІВ</p>
	<p>ДОДАТОК В ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНА СИСТЕМА ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ</p>
3. Організація вимірювання параметрів роботи обладнання системи передачі та електроустановок, приєднаних до неї	
4. Організація контролю та нагляду за експлуатацією	
5. Організація виконання вимог нормативно-технічних документів, їх обліку та контролю	
6. Організація розслідувань та обліку технологічних порушень	
7. Права, обов'язки і відповідальність ОСП та Користувачів щодо технічної експлуатації електроустановок об'єктів електроенергетики	
8. Системні випробування та організація їх проведення	
9. Права та обов'язки учасників системних випробувань	
10. Організаційно-технічні та кваліфікаційні вимоги до органів з оцінки відповідності	
V. Операційна безпека системи	
1. Загальні положення	
2. Режими системи передачі	
3. Коригувальні дії	
4. Типи коригувальних дій	
5. Підготовка, застосування та координація коригувальних дій	
6. Межі операційної безпеки	
7. План забезпечення безпеки для захисту критичної інфраструктури	

8. Регулювання частоти та активної потужності	
9. Регулювання напруги та реактивної потужності	
10. Контроль струмів короткого замикання	
11. Контроль поточкорозподілу	
12. Аналіз аварійних ситуацій	
13. Захист системи передачі	
VI. Оперативне планування роботи системи передачі	
1. Оперативне планування	
2. Порядок планування зміни стану обладнання системи передачі та Користувачів	
3. Порядок координації виведення з роботи обладнання	
4. Порядок введення в роботу обладнання	
5. Прогнозування споживання та виробництва електричної енергії	
6. Аналіз операційної безпеки енергосистеми	
7. Визначення пропускної спроможності міждержавних перетинів	
VII. Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України	
1. Загальні принципи організації диспетчерського (оперативно-технологічного) управління	
2. Технологічна схема диспетчерського управління	
3. Функції диспетчерського управління в режимі реального часу, розподіл та порядок управління обладнанням за формами оперативної підпорядкованості	
4. Порядок взаємодії оперативного персоналу суб'єктів ОЕС України	
5. Положення щодо диспетчерського управління та механізмів балансування енергосистеми в реальному часі	
6. Диспетчеризація генеруючих потужностей та використання міждержавних перетинів ОСП	
VIII. Робота системи передачі в аварійних режимах та у режимі відновлення	
1. Аварійні режими роботи системи передачі та порядок їх оголошення	
2. План захисту енергосистеми	
3. Захист енергосистеми в разі відхилення частоти	
4. Захист енергосистеми в разі відхилення	

напруги	
5. Захист енергосистеми шляхом регулювання споживання електричної енергії	
6. Захист енергосистеми у разі порушення синхронного режиму роботи окремих частин ОЕС України та/або електростанцій	
7. Відновлення режиму роботи енергосистеми у процесі ліквідації аварійних режимів	
8. Відновлення режиму роботи енергосистеми після режиму системної аварії	
IX. Надання/використання допоміжних послуг оператору/оператором системи передачі	
1. Загальні положення	
2. Вимоги до моніторингу надання ДП	
X. Інформаційно-технологічна система управління та обмін інформацією	
1. Загальні принципи та вимоги до побудови інформаційно-технологічної системи управління	
2. Загальні вимоги щодо формування телекомунікаційних мереж технологічного зв'язку	
3. Вимоги до інтегрованої системи оперативного-диспетчерського управління та систем зв'язку з боку системи управління	
4. Відповідальність за функціонування системи інформаційно-технологічного управління	
5. Основні вимоги до організації систем збору і передачі інформації для диспетчерських пунктів ОСП	
6. Організація обміну інформацією	
7. Зв'язок під час роботи в реальному часі	
8. Вимоги до єдиної системи точного часу в ОЕС України	
9. Порядок оброблення та зберігання даних	
10. Конфіденційність даних та поводження з конфіденційною інформацією	
11. Вимоги з інформаційної безпеки	
XI. Надання послуг з передачі електричної енергії та з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління	
1. Загальні умови надання послуг з передачі електричної енергії та з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління	
2. Вимоги щодо якості надання послуг з	

передачі електричної енергії	
3. Порядок припинення/обмеження передачі електричної енергії споживачам	
4. Порядок відновлення передачі електричної енергії споживачам	
5. Порядок укладення договорів про надання послуг з передачі електричної енергії	
6. Порядок укладення договорів про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління	
XII. Підготовка експлуатаційного та оперативного персоналу ОСП та об'єктів електроенергетики, з якими взаємодіє ОСП	
1. Організація роботи з персоналом	
2. Організація проведення спеціального навчання	
3. Вимоги щодо підготовки персоналу ОСП	
4. Вимоги щодо підготовки працівників об'єктів електроенергетики, задіяних у системі диспетчерського (оперативно-технологічного) управління ОЕС України	
5. Атестація персоналу (працівників)	